

Guia d'aprenentatge
Intervenció en serveis socio-sanitaris
(3 ECTS)

Any acadèmic 2011-2012

Semestre: 1r Curs: 3r

Grau en Treball Social

Mòdul G: Espais professionals

Matèria: Treball social en l'àmbit de la salut

Grau en Educació Social

Mòdul H: Espais professionals

Matèria: Educació social en l'àmbit de la salut

Professora: Rosa Bonet Llunas

1.- Presentació de l'assignatura

En qualsevol context en què desenvolupis la teva pràctica professional en el camp social et trobaràs amb qüestions i situacions que estan relacionades amb el camp de la salut i que incideixen en l'àmbit sanitari i socio-sanitari.

Qui no ha viscut una situació en què la manca de salut l'hagi afectat personalment? O bé en el seu entorn relacional? Es pot treballar amb persones joves, nens, grans, nouvinguts, sense sostre, situacions de violència, persones amb precarietats etc. , cada cop més el professional social es relaciona amb persones que pateixen algun procés de manca de salut i que la seva situació social interfereix la seva millora.

Els serveis socials, els serveis de la salut i els socio-sanitaris han tingut un important desplegament, a mesura que s'han anat desenvolupant i ampliant els serveis socials també ho han fet els serveis que atenen els problemes de manca de salut tant a nivell agut com crònic. Cal destacar com la salut d'un membre malalt afecta de ple a la seva família, a l'entorn laboral i social. Aquest fet ens suposa adoptar una visió global i integradora i ens porta a trencar el binomi més lineal salut-malaltia.

Una qüestió central en teu futur acompliment professional serà trobar la manera d'ajudar a afrontar aquestes situacions a les persones afectades i a les seves famílies. En aquest procés alguns autors parlen de "l'art d'acompanyar" .

2.- Competències a desenvolupar

- Competència 1: Conèixer i comprendre ,críticament els aspectes de vulnerabilitat de salut.
- Competència 2: Conèixer i comprendre de forma vivencial els aspectes bàsics de la salut integral i el model d'atenció socio-sanitaria.
- Competència 3: Ser capaç de utilitzar estratègies professionals en l'entorn socio-sanitari
- Competència 4: Identificar el paper del professional social i algunes habilitats per bones pràctiques en aquest espai professional.
- Competència 5: Reconèixer i comprendre les característiques i la complexitat de les persones amb problemes de salut.

3.- Continguts

L'assignatura està estructurada en tres mòduls que presenten els següents eixos de continguts:

Mòdul 1. Salut/malaltia: persones amb problemes de salut

- 1.1. El professional com agent de salut
- 1.2. Salut-Benestar-Qualitat de vida: Creences i Emocions
- 1.3. La Psiconeuroimmunologia
- 1.4. Com vivim actualment la salut. Tendències i aportacions científiques
- 1.5. Característiques d'algunes malalties: Persones amb VIH / SIDA.,
- 1.6. Oncologia, envelliment i malalties prevalents en la vellesa.

Mòdul 2. L'àmbit sanitari i model d'atenció socio-sanitari

- 2.1. Les cures pal·liatives: Model d'atenció integral a la persona
- 2.2. Control de símptomes, suport emocional / familiar, presa de decisions
- 2.3. Treball per a l'autonomia del malalt
- 2.4. Procés de canvis en el malalt: vulnerabilitat i finitud.
- 2.5. Rol i funcions professionals en l'equip interdisciplinari.

Mòdul 3. Treball psicosocial amb la família i la comunitat

- 3.1. La família i el malalt com unitat de tractament
- 3.2. La malaltia en el cicle vital de la família
- 3.3. L'impacte i resposta de la família enfront de la malaltia.
- 3.4. Activació dels propis recursos i complementarietat
- 3.5. Alguns recursos grupals i comunitaris: G.A.M., O.N.G. , voluntariat,

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Serà capaç de conèixer els aspectes bàsics de la salut integral i el model d'atenció socio-sanitària.
- Tindrà coneixement i destreses per a reconèixer i comprendre les característiques i la complexitat de les persones amb problemes de salut.
- Serà capaç d'aplicar estratègies professionals en l'entorn sanitari i socio-sanitari.
- Serà capaç de dissenyar una intervenció professional i aplicar habilitats adients en aquest espai professional.
- Serà capaç de reflexionar, críticament, sobre els aspectes de vulnerabilitat de salut en l'entorn de l'atenció.
- Identificarà bones pràctiques dins d'aquest espai professional.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professor:

- Presentar el temes dels eixos de continguts.
- Guiar l'anàlisi de situacions concretes.
- Proposar articles a comentar i casos de forma presencial o virtual.
- Orientar en els treballs de l'assignatura.

5.2.- Activitats dels estudiants:

- Analitzar i comprendre personalment i en grup el temes proposats.
- Participar en els debats presencials i virtuals.
- Afrontar i analitzar situacions simulades.
- Llegir la bibliografia i articles proposats.
- Complementar el treball presencial amb els treballs de l'assignatura.

6.- Bibliografia i recursos

Text bàsic

**Bonet, R., Fontanals, M.D., (2003). *Una nueva visión del trabajo psicosocial en el ámbito asistencial*. Barcelona: Ed. Herder. Col Albor.

Treball socio-sanitari

Bayes, R. (1991). *Psicología oncológica*. Barcelona: Martínez Roca, S.A.

Bayes, R. (2005). Medicina paliativa: psicología y cuidados paliativos. *Medicina Paliativa*. 12, 137-138

Bayes, R.(2007). *Afrontando la vida esperando la muerte*. Madrid. Alianza

Casals, A.(2005). *Intervenció social en l'atenció socio sanitària i residencial*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

Colom, D. (2008). *El trabajo social sanitario. Teoría y práctica* . Madrid: S XX

Morrison, V. (2007). *Psicología de la Salud*. Madrid: Pearson

Vidal, J. (2006). *Psiconeuro inmunología*. Barcelona: Universidad de Barcelona

Família: malaltia, cronicitat, vellesa

Armendariz,. R. (2004). *Guia pràctica de relaciones humanas para atende a familias*. Mejico: Pax

Astudillo, W., Mendieta, C. (1995). *Cuidados del enfermo terminal y atención a su familia*. Pamplona: Eunsa.

Benach, J., Muntaner, C. (2006). *Aprender a mirar la salud*. Madrid: El viejo Toro

Camdessus, B. (1995). *Crisis familiares y ancianidad*. Barcelona: Paidós.

Espina, A. (1995). *Problemáticas familiares actuales y Terapia Familiar*. Valencia: Promolibro.

Malcom, LI. (2006). *El arte de vivir con salud*. Mejico: Mexico.

Matthews Simonton, S.(1989). *Familia contra enfermedad*. Madrid: Raices.

Moro, L. (1993). *El enfermo terminal de cáncer y su entorno*. Barcelona: Fundació "La Caixa".

Navarro Gongora, J. (2004). *Enfermedad y familia. Intervención psicosocial*. Barcelona: Paidós.

Torralba, F. (.2006). *L'art de sober escoltar*. Lleida: Pagés.

VHI/SIDA

- Apextegui, F., (2006) *Ahora que te tengo (Sida en España 1997-2006 años de esperanza)*. Madrid: Fundación Welcom España.
- Bayes, R.,(1994), *SIDA y Psicología*. Barcelona: Martinez Roca.
- Bonet, R., (1991), *Els Serveis Socials i la Sida*. Barcelona: Departament de Benestar Social, Generalitat de Catalunya.
- Bonet, R. Centelles, N., (1994, octubre-diciembre), Reflexions sobre la petita infància i la SIDA. *Revista de l'Associació Catalana d'Estimulació Precoç, Barcelona, núm. 57*.
- Bonet R.; Ferrer, M.J.; Vilajoana, J.C., (1994 abril-juny), Estrategias de grupo y SIDA: Ayuda Mutua. *Revista de Psicología General y Aplicada, Madrid, Vol 47, Ed. Piramide*.
- Boner, R.(1999 gener-maig) SIDA i comunitat: Un repte i una oportunitat social. *Perspectiva social. Num 41*. Barcelona
- Panos, I. (1995). *Triple riesgo: Mujeres y sida*. Barcelona: Icaria.
- Salud y medios de comunicación. VIH/SIDA*. (2006). Madrid: Pfizer. Recuperat 2 de setembre 2011, des de https://www.pfizer.es/actualidad/Recursos/Guia_estilo_enfermedades/guia_estilo_salud_medios_comunicacion_sida.html

Pèrdues i estructuració

- *Carmelo,, A.,(2007). *Enfermedad y vida, una nueva oportunidad*. Barcelona: Taranna
- Espinosa, A.,. (2007). *El mon groc*. Barcelona. Rosa del Vents
- *Garrido, C. ,(2002), *Te lo contaré con una viaje*. Barcelona: Ares y mares.
- *Hennezel , M. , (1996), *La mort íntima*. Barcelona: Columna.
- Kubler Ross, E., (1991), *Vivir hasta despedirnos*. Barcelona: Luciérnaga.
- Kubler Ross, E., ((1975) . *Sobre la muerte y los moribundos*. Barcelona: Grijalbo.
- Carmona, M E.(2009). *Deseo de vivir*. Barcelona: Aguilar
- *Monzo, Imma. (2007). *Un home de paraula*. Barcelona: RBA

Vellesa

- Comunitat de Sant Egidio (2006). *Com quedarse a casa quan s'és ancià*. Barcelona: Comunitat de Sant'Egidio.
- Feil, N.:(2002). *Validación.*, Barcelona, Albor-Herder, ..
- Mishara, B.L, (1996). *El proceso de envejecimiento*, Madrid: Morata,
- Snondon, D.:(1992). *678 monjas y un científico*, Barcelona: Planeta.

Mort, dol i acompanyament

- Avies, D., (2004). *Optimismo inteligente*. Barcelona: Alianza
- Bowlby, J., (1990), *La pérdida afectiva*. Buenos Aires: Paidós.
- Carmelo, A. (2007) *Dejame llorar*. Barcelona: Tarannà
- Carmona, M E. (2009). *Deseo de vivir*. Barcelona: Aguilar
- Cortés, F. (2006) *La isla de los 5 faros. Claves de la comunicación*. Barcelona: RBA.
- Dion, J. (2006). *El año del pensamiento mágico*. Barcelona: Global Rhythm
- Espina, A., (1990,) Sobre la elaboración del duelo en Terapia Familiar. *Revista de Psicología* Vol. IV, nº 13, p. 77-87.
- *Espinosa, A., (2007). *El mon groc*. Barcelona. Rosa del Vents
- Hennezel , M.. (1998), *L´art de morir*. Barcelona. Elios
- Kubler Ross, E., (1991), *La muerte un amanecer*. Barcelona: Luciérnaga.
- Kubler Ross, E., (1992,) *Los niños y la muerte*. Barcelona: Luciérnaga.
- Kubler Ross, E., (1995), *Morir es de vital importancia*. Barcelona: Luciérnaga.
- Lewis, C.S., (1994), *Un dol observat*. Barcelona: Columna
- *Monzó, Imma. (2007). *Un home de paraula*. Barcelona: RBA
- Poleti R, (2008) *Como crecer a través del duelo*. Barcelona: Obelisco
- Rinpoche, S. (2002). *Libro tibetano sobre la vida y la muerte*. Barcelona: Urano.
- *Schwartz, M., (2000). *Morrie se'n va*, Barcelona: Empúries,
- *Schwartz, M., (2000). *Els dimarts amb Morrie*, Barcelona, Empúries.
- Torres, A. (2009) *Acompanyar en el duelo*. Barcelona: Luciérnaga

* NOTA: Els llibres per a fer el primer treball són els marcats amb asterisc.

7.- Sistema d'avaluació

7.1.- Activitats o instruments d'avaluació

- Quantitat i qualitat de participacions en la classe o aula virtual.
- Anàlisi de situacions pràctiques a partir d'un llibre segons guió orientatiu.

Data lliurament: 27 d'octubre de 2011.

- Treball sobre una història de vida segons guió orientatiu.

Data lliurament: 14 de desembre de 2011.

- Prova final.

7.2.- Criteris d'avaluació

Ponderació: 30% cadascuna de les activitats d'avaluació continuada, 10% participació i implicació en el procés d'aprenentatge i 30% prova final escrita.

Tant en les activitats com en l'examen final es valorarà la capacitat d'abstracció, la relació amb el contingut de l'assignatura i el nivell de reflexió.